

Stine Bitsch-Larsen: SVANEVINGER

Erindringsglimt og tanker fra et langt liv

Uddrag fra bogen:

SÅDAN LÆRTE JEG AT TALE HØJTYSK

Tyskland lå i ruiner efter 1. Verdenskrig, og den danske krone stod højt i forhold til den tyske mark. Det benyttede far sig af og bestemte, at den første del af sit teologistudie kunne han lige så godt få på et tysk universitet. Vi rejste med toget fra København til Thübingen på 1. klasse for 600 danske kroner. Da vi rejste tilbage et par år efter, var prisen den dobbelte på 2. klasse. Det blev to mærkværdigt gode år i det krigskadede land. Far lejede os ind hos en enke, frau Pflum, som havde en stor villa i byens udkant. Hele huset blev brugt fra kælder til kvist. Allerøverst oppe boede en lille grå dame, som jeg ikke rigtig lærte at kende. Derimod blev frau Reutter på 3. sal min gode ven og kulturvejleder. Hun var "krigsenke" og et ulykkeligt menneske i stor sorg efter tabet af sin ægtemand, som dog stadig levede, men havde fundet en anden. Frau Reutters depressioner og fortvivelse gav sig udslag i grådanfald, som jeg overværede uden for hendes entredør. Men når jeg havde arbejdet mig op ad de mange trapper, og vi havde en klar aftale om en spadseretur, lod jeg mig ikke afvise. Jeg bankede på døren til hun lukkede op, og når hun kom ud til mig med sit forgrædte ansigt,

forklarede hun det med en slem tandpine. Frau Reutter havde sagt, hun gerne ville lære mig at tale et smukt højtysk i stedet for den lokale dialekt, som børnene i byen talte. Min undervisning var på vore timelange ture langs floden Neckar eller ud ad markveje i det åbne landskab med græsenge og dyrket jord med frugttræer og buske. Hun lærte mig små remser: "Messer, gabel, schere, licht, ist für kleine kinder nicht" - og sange om floden: "Am Neckar, am Neckar, da bist es uns so schön". Men ellers var det mest om naturen, om planternes navne og hvad vi så og mødte på vor vandring og vigtigst, om en korrekt udtale af det tyske sprog.

Vi boede alle fem i stueetagen med fælles køkken sammen med vor værtinde. Mor gik til undervisning i tysk og klaverspil, men der var stadig tid tilovers. Som det eneste større indkøb fik mor anskaffet en ny Singer trædesymaskine, for hun kunne sy alt, herretøj af alle slags, fine silkekjoler og hverdagstøj. Men hun kunne også lege. Det havde hun ikke gjort før. Når vi fik besøg af lille Klaus'le fra 1. sal tegnede hun små piger i stift papir, som dansede med hinanden. Jeg ventede spændt på at de fik øjne - "Augen machen", sagde jeg. Det var vigtigt at duk-kerne kunne se. Men hun lavede også dukker af havens blade med bælt af smidige græsstrå.

Min mor var sparsommelig, men ikke når der kom pakker hjemme fra Fuglemosegård, fra hendes far og mor. De var gode til at sende madvarer, der kunne tåle den lange rejse, og der var fest når de gode pakker nåede frem til Thübingen med kostbare fødemidler fra Danmark. Dengang var der mangel på næsten alt i tyske butikker og de der var, kunne kun købes til høje priser. Den ene dag kunne en pose mel koste 10 mark - den næste 50. Det var ikke mærkeligt at frau Pflum var lidt kritisk over for mors ødslen med dyr mad. Men det blev der lavet om på, for det varede kun til mor fandt ud af, hvor meget hendes gaver hjemmefra kunne betyde for en tysk husholdning. Fra da af delte hun med sin værtinde det, hun var så heldig at få sendt fra Danmark. Og derved voksede et varmt venskab mellem de to, hvor forskellige de end var. Den enes bitterhed og følelse af nederlag smeltede ved den andens gavmildhed.

Far talte lavmælt om sine oplevelser på universitetet. Men at det ulmede blandt de studerende, hørte vi om når han talte dansk. Det var forbudt at træne med våben, men det var blevet "mode" blandt de unge, at de mødte op til forelæsninger med ridser og sår i ansigtet. De fik hemmelig undervisning i fægtning, og efter nogen tid kunne de stolt fremvise ar, jo flere des bedre. De var parate til at slås og rette op på Tysklands sviende nederlag.

"Der kommer en ny krig", sagde far.

Ikke langt fra vor bopæl boede en tandlæge. Han havde som så mange mistet sin familie, sin praksis og hele omgangskreds. Men han havde én glæde tilbage, det var hans papegøje. Den holdt ham med selskab, og hans eneste fornøjelse var at kunne give den et kogt æg, som han kun sjældent havde råd til. Mor havde hørt om tandlægen og hans papegøje og kogte en dag to æg, som hun pakkede ind i papir. "Se her, dem skal du gå over og give ham". Og så forklarede hun mig vejen.

Jeg tror det var omkring påske, hvor mor havde flottet sig og købt ekstra mange æg. Tandlægen var fremmed for mig, men jeg tog mod til mig og gjorde som mor havde sagt. Det blev et besøg hos et fint gammelt menneske. Han tog smukt mod gaven og viste mig indenfor, så jeg kunne hilse på papegøjen. Jeg skulle se, hvor glad hans fugl blev for sine æg. Og det blev den. Den sagde mange lyde og hoppede rundt med sit æg i næbbet, men jeg kunne ikke lade være at tænke på, at den tynde gamle mand nok selv havde mere brug for at spise æg, men var for stolt til at modtage gaver til sig selv.

Men det var frau Reutter, der kom til at betyde mest for mig. Hun holdt kontakten ved lige ved at skrive hilsner på postkort til mig, som far besvarede på mine vegne. Jeg blev aldrig flink til at skrive, men jeg havde fået stærke indtryk med mig.

En dag stoppede jeg op i mit voksenliv, snusede og fandt ud af at jeg huskede den duft fra Thübingen. Det var duften af æbleroser, en duft som af syrlige æbler, og med det samme huskede jeg duften af sveskeblommer, som fandtes i overflod ved stier og veje langs Neckarfloden, og at far kom hjem med

en trillebørfuld. Vi spiste så mange vi kunne og mor lavede marmelade af resten, som hun rundhåndet delte ud af.

”Am Neckar, am Neckar –”